

PROJEKTI ZDS

KREPITEV SOCIALNEGA DIALOGA ZA LAŽJE PRILAGAJANJE SPREMEMBAM

Lan Wudler

Na Združenju delodajalcev Slovenije smo od maja 2021 do septembra 2022, skupaj z norveškim partnerjem, Konfederacijo norveških podjetij (The Confederation of Norwegian Enterprise - NHO), izvajali 18-mesečni projekt »Krepitev socialnega dialoga za lažje prilagajanje spremembam« z akronimom »SD change« (Strong Social Dialogue to facilitate adaptation to change). Projekt je bil sofinanciran iz Norveškega finančnega mehanizma (Norway grants) v sklopu programa Socialni dialog in dostojno delo (DW-SD-Slovenija 1174).

Ker pa neugodne razmere in okoliščine ter hiter tehnološki razvoj prinašajo neprestano nove izzive, se tudi področje socialnega dialoga neprestano spreminja in sooča z novimi izzivi. Med glavnimi izzivi, s katerimi se sooča trg dela, so nove oblike dela, ustrezno izobraževanje, negotove delovne razmere itd. Tradicionalno je socialni dialog temeljil na zaposlenih za nedoločen (ali določen) čas pri enem delodajalcu, ki je lahko ustrezno organiziral delovni proces. S pojavom novih oblik dela pa se socialni partnerji soočajo z vprašanjem, kako ta nov vidik vnesti v obstoječi sistem, kako vključiti vse tiste, ki opravljajo delo izven »tradicionalnega« delovnega razmerja. Zlasti je izpostavljeno vprašanje veljavnosti kolektivnih pogodb, zagotavljanja minimalnih plač, varnosti in zdravja pri delu, stabilnosti dela

itd. Hkrati se postavlja vprašanje umestitve in zakonske ureditve novih oblik dela, poleg »tradicionalne« zaposlitve. Dolgoročno vprašanje je, kakšen razvoj trga dela želijo socialni partnerji, katere oblike bodo (ne) spodbujali ter ohranjali.

Epidemija COVID-19 je vse zgoraj omenjene spremembe na trgu dela samo še pospešila. Tako se srečujemo z novo realnostjo na trgu, ki pa je trenutna zakonodaja ne ureja v celoti. Posledično marsikatero področje ni ustrezno urejeno oziroma regulirano. Še posebej se to kaže pri platformskem delu, kjer so delavci najmanj zaščiteni ter tako izpostavljeni največjim tveganjem v socialni varnosti ter varnosti in zdravju pri delu.

Zato smo v Združenju delodajalcev Slovenije, skupaj z norveškim partnerjem NHO pristopili k izvajanju projekta SD Change v katerem smo pripravili podrobno analizo novih oblik na trgu dela ter njene zakonske ureditve. Prav tako smo v projektu prenašali dobro prakso ter medsebojne izkušnje med Slovenijo in Norveško. Rezultat projektnih aktivnosti so:

- ustanovitev/oživitev posvetovalnega odbora/komisije za delovne odnose, ki bo odkril in opozoril na težave ter oblikoval stališča delodajalcev za to posebno interesno področje ter okrepil delovanje komisij ZDS, ki zastopajo interese delodajalcev;
- izmenjava norveških in slovenskih dobrih praks in izkušenj na področju socialnega dialoga, trga dela in novih oblik dela;
- izvajanje usposabljanja za predstavnike podjetij za pridobivanje znanja in spretnosti za učinkovita pogajanja na nacionalni, industrijski in poslovni ravni;
- izvajanje usposabljanja za zaposlene v ZDS za krepitev njihovih kompetenc in nadgradnjo znanja, kar bo prispevalo h krepitvi vloge socialnih partnerjev;

- priprava priporočil za oblikovalce politik o različnih vidikih novih oblik dela kot dostojnega dela.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

V sklopu projekta so se člani komisije za delovne odnose v septembru 2021 sestali štirikrat, kjer so s sodelovanjem z zunanjimi eksperti podrobno analizirali 4 različna področja trga dela: plače, pravne predpise, davke ter varnost in zdravje pri delu. Ugotovitve in spoznanja iz teh posvetovanj so nato služile kot podlaga za nadaljnje delo v projektu, ki smo ga nadgradili tudi z izmenjavo izkušenj ter s primerjavo stanja v novih oblikah dela na Norveškem.

Da bi lahko slednje zagotovili, smo v projektu neprestano sodelovali z norveškim partnerjem NHO, s katerim smo primarno izmenjavali izkušnje, mnenja ter podrobneje primerjali ureditev trga dela za nove oblike dela. S tem namenom smo se 15. februarja 2022 sestali s strokovnjaki iz Norveške (Henrik Munthe in Silje Almestrand) ter pregledali stanje novih oblik dela na Norveškem in jih primerjali s stanjem v Sloveniji, ki ga je predstavila dr. Valentina Franca ter strokovnjaki iz ZDS-ja. Ugotovili smo, da je stanje na Norveškem in v Sloveniji zelo podobno (več ugotovitev in podrobnosti si lahko preberete v Delodajalcu številka 5/2022 v rubriki Projekti). V obeh državah pa potrebujemo posodobitev zakonodajne ureditve, saj ta ne ureja novih oblik dela v celoti oz. zadostno.

Končni rezultat teh aktivnosti so izdelana priporočila za oblikovalce politik o različnih vidikih novih oblik dela kot dostojnega dela, ki so objavljena na projektni strani SD Change projekta (<https://www.zds.si/sl/projekti/krepitev-socialnega-dialoga-za-lazje-prilagajanje-spremembam/>).

V projektu smo veliko teže in pozornost namenili tudi izobraževanju ZDS zaposlenih ter usposabljanju delodajalcev in zaposlenih

o novih oblikah dela. Tako smo širili spoznanja v projektu ter projektne rezultate. S tem namenom smo organizirali interna izobraževanja za ZDS zaposlene ter 4 brezplačna usposabljanja za zunanje udeležence in sicer:

- 12. 4. 2022 z naslovom »Prihodnost tripartitnega socialnega dialoga«,
- 20. 4. 2022 z naslovom »Pravilna ureditev dela na domu«,
- 13. 5. 2022 z naslovom »Obdavčitev plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja«,
- 21. 6. 2022 z naslovom »Delovna doba pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja v zasebnem sektorju«.

Skupaj smo na 4 izobraževanjih za zunanje udeležence usposabljali več kot 170 udeležencev, kar je samo dodatni pokazatelj pomembnosti tega področja ter potrditev, da si vsi želimo, da se to področje podrobneje uredi.

Na koncu projekta smo se projektni partnerji 24. avgusta 2022 sestali tudi na ključnem projektne dogodku v Ljubljani. Na zaključnem sestanku smo pregledali vse projektne aktivnosti ter realizacijo projektne rezultate. Posebno pozornost pa smo namenili finalnemu pregledu in uskladitvi priporočil za odločevalce in oblikovalce politik na področju novih oblik dela, ki predstavljajo končen rezultat projekta. Priporočila so pripravljena in objavljena v slovenskem kot tudi angleškem jeziku na projektni podstrani.

NOVE OBLIKE DELA SO NOVA REALNOST

Nove oblike dela na trgu dela predstavljajo novo realnost, ki se bo v prihodnosti le še krepila. Nove oblike dela prinašajo številne prednosti za delavce, saj jim bodo omogočale bolj fleksibilno opravljanje dela. Prav tako pa prinašajo tudi številne izzive, ki jih bomo morali rešiti, da bodo tudi nove oblike

dela za delavce predstavljale enako mero socialne varnosti, kot standardne oblike delovnega razmerja. Še posebej velja poudariti potrebo po ureditvi delovnopravne zakonodaje (minimalna plača, minimalna urna postavka, zavarovanje ipd.), ki bo vključevala tudi nove oblike dela, tako imenovane ne-standardne oblike dela (platformsko delo, delo na daljavo ipd.). Prav to smo naslovlili s priporočili, ki so nastala v sklopu tega projekta, ter tako poskušali odločevalcem politik iz praktičnega vidika predstaviti nove oblike dela kot dostojnega dela.

Norway
grants

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Innovation
Norway

Naložba je sofinancirana iz Norveškega finančnega mehanizma (Norway grants) v sklopu programa Socialni dialog in dostojno delo (DW-SD-Slovenija 1174), št. pogodbe 2020/551979 / Supported by the Norway Grants 2014-2021, in the frame of the Social Dialogue and Decent Work Programme – Slovenia (DW-SD-Slovenija 1174), grant no. 2020/551979.